

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної діяльності КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

 Віталій КАРАСЬ
«30» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФАХ / ВИКОНАВСТВО»**

кафедра вокально-хорового мистецтва (мистецтво сучасного співу)

Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма	– «Музичне мистецтво»

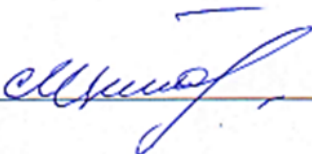
Дніпро
2024

Розробник:

Писаренко Ю.В., засл. діяч мистецтв України, доцент кафедри вокально-хорового мистецтва

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Фах/виконавство» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

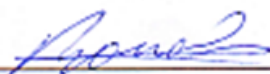
Гарант ОНП

Світлана ЩИТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Фах / виконавство» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

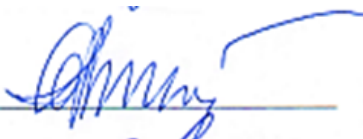
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Фах / виконавство» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового мистецтва КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «27» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Андрій ТУЛЯНЦЕВ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 10	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 300	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–IV-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,2	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття– Індивідуальні заняття – 142 годин
Вид контролю – атестаційний екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 158 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – формування професійних навичок, умінь та компетентностей у різноманітних галузях мистецтва сучасного співу.

2.2. Завдання:

2.2.1 виховання творчої особистості майбутнього співака;

2.2.2 здійснення практичної та теоретичної підготовки магістрів до діяльності у різних форматах професійної діяльності;

2.2.3 формування навичок у застосуванні професійних знань в процесі творчої діяльності;

2.2.4 формування базових вокальних навичок й умінь майбутніх естрадних співаків;

2.2.5 формування усвідомлення механізмів співацького процесу, засобів їх розвитку та збереження;

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (зк):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові (ФК):

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

Педагогічні методи та прийоми

Навчання магістрів з дисципліни «Фах»/виконавство» спирається на систему педагогічних методів, до яких віднесено: репродуктивні та інтерактивні методи навчання, евристично-пошуковий, метод стимулювання самостійної діяльності, метод групової праці, методи навчання слуховому аналізу та запису творів певного стилю, сольфеджування та імпровізації, проєктивні методи.

Викладач має навчити здобувача :

- володіти вокальними техніками;
- володіти методикою викладання співу у вищій школі;
- планувати та впроваджувати творчий процес роботи над твором;
- використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- свідомо поєднувати інновації з усталеними, світовими традиціями у – виконавстві та педагогіці;
- демонструвати власні інтерпретації музичних творів;
- вміти працювати з інструментальним ансамблем чи оркестром.
- виконувати сучасні вокальні твори різних стилів і жанрів відповідно їх специфіки.

Вимоги з виконавсько-технічної підготовки

Передбачається володіння наступними вокальними техніками та прийомами:

- мікстовим звучанням (одночасним звучанням грудного та головного регістрів);
- мелізматикою (трелями, форшлагами, групето, мордентом);
- «субтонами» (звуком, у якому повітряний струмінь йде разом із голосом).
- «белтінг» (спів високих нот на опорі);
- «тванг» (додання у тембр дзвінкх обертонів);
- «гроулінг» (прийом екстремального вокалу).
- «скримінг» (так званий високий спів);
- «вібрато» (періодичні зміни висоти, сили чи гучності, тембру звуку, співу);
- «глісандо» (плавне ковзання від одного звуку до іншого);
- «фальцет» (спів без опори, верхній головний регістр співочого голосу, бідний обертонами);

I курс

Впродовж цього року років магістри повинні:

1. демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на професійному рівні під час виконавської діяльності;
2. демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності;
3. аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної мистецької доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;
4. відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
5. демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

II курс

Впродовж цього року магістри повинні:

1. володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
2. демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;
3. застосовувати теоретичні знання та навички в практичній діяльності;
4. володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
5. вміти здійснювати педагогічну діяльність;

6. використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / теорії, історії музики / композиції;
7. демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва;
8. виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти;
9. володіти аргументацією щодо знання особливостей музичних стилів та жанрів різних епох.

3. Зміст курсу

Курс навчання з фаху (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр») триває 4 семестри. Фундаментом навчання слугує опанування музичної стилістики джазових стандартів, що сприяє формуванню власного професійного музичного мислення та індивідуального виконавського стилю.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Зміст, мета та завдання вищої освіти за фахом «Мистецтво сучасного співу». Естрадно-джазовий спів як напрям сучасного мистецтва. Формування теоретичної бази у площині художньої практики.

Тема 2. Визначення основних етапів формування базових вокальних навичок, їх обґрунтування та врахування індивідуальних можливостей здобувача.

Тема 3. Робота над розширенням діапазону голосу за допомогою сучасних методик співу. Розвиток навичок співу на опорі, рухливості та технічності голосу, прикриття та згладжування перехідних нот. Анкеровка та тілесні практики.

Тема 4. Опанування здобувачем усталених прийомів сучасного співу 1) фрай, реттл, гроулінг та ін.); 2). субтон; 3) «head voice», обертоновий спів; 4) глісандо, або «слайд» — плавний перехід з ноти на ноту; 6). фальцет; 7) йодль; 8). штробас.

Тема 5. Створення джазового сольфеджіо як власного портфоліо здобувача. Робота над виразністю виконання у поєднанні з технікою. Аналіз та опрацювання художньо-творчих засобів видатних естрадно-джазових виконавців.

Тема 6. Стильова панорама джазової та естрадної музики. Джазовий вокал: блюз та його особливості. Рок-вокал та соул. Український естрадний спів та фолк-джаз. Жанрово-стильові основи підготовки сучасного співака. Спів композицій в різних стилях – Blues, Cool jazz, Swing, Smooth, World music, Bi-bop, Bossa-Nova, Downbeat, R&B, Modal, Medium, Slow Jazz, Funk, Latin Samba, Jazz Lounge, Soul Jazz, Free, Fusion, Hard-bop т.і. Порівняння мотивної, фразової техніки та імпровізацій різних виконавців.

Тема 7. Формування навичок джазової імпровізації. Мелодичне та ритмічне варіювання окремих фраз джазового стандарту. «Розробка» джазової гармонії. Запис імпровізацій видатних виконавців. Запис ліній власних імпровізацій. Опанування тернарного принципу ритмічних пропорцій,

синкопування, поліритмії, ритм-випередження, поліритмічного рубато, блукаючих акцентів. Усвідомлення здобувачем протиставлення регулярному, чітко організованому біту вільної ритміки. Свінг.

Тема 8. Вокальне опанування характерних особливостей джазової гармонії: інтенсивної дисонантоїсті, акордового паралелізму, застосування побічних домінант, хроматизмів, замін, специфічного блюзового ладу, мажоро-мінору з елементарними ускладненнями терцієвої вертикалі й різними співзвуччями. Імпровізація на гармонію

Тема 8. Мотивація та самостійна робота здобувача. Навчально-творчі завдання за Р. Гургулою): опанування наступних видів виконавської імпровізації: імпровізації-діалогу – імпровізацію двох виконавців (гри на фортепіано в чотири руки; гри на двох інструментах; гри на музичному інструменті й бітбокс; співу (скет) і гри на музичному інструменті; співу на бітбокс – колективну імпровізацію-ансамбль у складі трьох і більше виконавців; гри на фортепіано в чотири руки й спів (скет); гри на двох музичних інструментах і спів (скет); – гру на музичному інструменті й спів двох вокалістів; – гру на трьох музичних інструментах; – гру на фортепіано в чотири руки, спів (скет) і бітбокс; – гру на двох музичних інструментах, спів (скет) і бітбокс.

Тема 9. Вдосконалення набутих навичок та пошуки свого імідж-стилю. Артистизм та художній смак. Виконання кавер-версій творів з втіленням власного креативного підходу. Опанування комбінаторного мислення на рівні синтаксису та композиції.

Перелік рекомендованих творів

Українські естрадні пісні *Золотий фонд української естрадної пісні:*

- «Два кольори» (О. Білаш – Д.Павличко)
- «Черемшина» (В.Михайлюк – М.Юрійчук)
- «Я піду в далекі гори», «Водограй», «Пісня буде поміж нас», «Балада про мальви», «Запроси мене у сни», «Тільки раз цвіте любов» (В. Івасюк)
- «Очі на піску», «Скрипка грає», «Тече вода» (Ю. Поклад – Ю.Рибчинський)
- «Горлиця» – муз. і сл. Л. Остапенко;
- «Лелеча доля» – муз. І. Карабиця, сл. В. Цілого;
- «Моя земля-моя любов» муз. І. Карабиця, сл. Ю. Рибчинського;
- «Україна» – муз. і сл. Скрыбін (А. Кузьменко).
- «Змінити все» – муз. і сл. К. Комар.
- «Візьми мою любов» – муз. В. Тузика, сл. О. Потапенко;
- «Повернись» – муз. А. Карпенка, сл. М. Ткача.
- «Я про тебе мріять хочу» – муз. Б. Монастирського, сл. О. Вратарьова
- «Це моя земля» – муз. О. Поліщук, сл. О. Ткач;
- «Рідна Україна» муз. І. Зінковська, сл. Н. Яремчук (молод.)
- «Листопад» – муз. О. Албул, Є. Рибчинський;
- «Білі лілеї» – муз. О. Злотника, сл. С. Литвина. «Два перстені» – муз. і сл. В. Івасюка;
- «Квітка розмарія» – муз. О. Пушкаренко, сл. М. Ткач.
- «В чистім полі» – муз. і сл. С. Доценко;
- «Музика рідного дому» – муз. О. Злотник, сл. О. Вратарьов.
- «Спи собі сама» – муз. і сл. А. Кузьменко;

«Серця не край» – муз. і сл. О. Майовський. -
Пісні М. Мозгового, О. Пономарьова

Сучасна українська естрада

Н. Могилевська:

В Києві осінь; Відірватись від землі; Відправила message; Вільний птах; Він не сказав ні слова; Давай зустрінемо Різдво вдома; До дна; Завируха; Одне велике серце; Під ковдрою; Позивний; Я вдома; Я весна; Я кажу Ні! Жахливій цій війні!; Я повертаюсь; Я покохала; KAZKA«Плакала»;

Океан Ельзи «Без тебе»; «Джеральдіна»; «Щоб не було» (Lyric Video);

«Біля Тополи» (Cover Гурт Енеї)

«Дежавю»; «Свята»; «Там У Тополи»;

TARABAROVA – МАНІФЕСТ;

DOROFEEVA: Кохаю, але не зовсім ; Щоб не було ;

На самоті; У твоїй душі; «Червона калина»; «Stefania» – Kalush Orchestra;

«А на вулиці весна, так красиво» – Yoxdan;

«Шо ви браття мої рідні сіли затужили» – Jockii Druce;

«Українська лють» – Христина Соловій (Bella Ciao Cover);

«Солдат» – Сергій Бабкін; «У мене немає дому» Один в каное;

«Доброго вечора, ми з України!» DJ ProBass Hardi;

«Україна переможе»; «Буде весна» Макс Барських;

KALUSH «Додому» (feat. Skofka).

Джазові стандарти

“St. Louis Blues”

“All of Me”

“Indiana”

“Autumn Leaves”

“Body and Soul”

“Black Coffee”

“By, by, Blackbird”

“Blue Moon”

“After You’ve Gone”

“Oh, Lady, Be Good!”

“The Man I Love”

“Sweet Georgia Brown”

“Honeysuckle Rose”

“Stardust”

“Body and Soul”

“I Can’t Get Started (with You)”

“My Funny Valentine”

“All the Things You Are”

“Summertime”

“How High the Moon”

“Take the ‘A’ Train”;

“Lover Man (Oh, Where Can You Be)”;

“Round Midnight”;

“Stella by Starlight”;

“Autumn Leaves”;

“The Night has a Thousand Eyes”;

“Here’s That Rainy Day”;

“My One and Only Love”

“Misty”,
 “Satin Doll”, “Take Five”
 “Cry Me a River”
 “Corcovado”
 “Desafinado”
 “Fly Me to the Moon”
 “A Foggy Day”
 “Hello, Dolly”,
 “The Girl from Ipanema”,
 “How Insensitive”
 “It’s All Right with Me”
 “Love for Sale”
 “Misty”,
 “Lullaby of Birdland”
 “Perdido”.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ	Лабор	Індив.	Сам.р.
Тема 1. Зміст, мета та завдання вищої освіти за фахом «Мистецтво сучасного співу»	37				17	19
Тема 2. Визначення основних етапів формування базових вокальних навичок	37				17	19
Тема 3. Робота над розширенням діапазону голосу за допомогою сучасних методик співу	37				17	19
Тема 4. Опанування здобувачем усталених прийомів сучасного співу	37				17	19
Тема 5. Створення джазового сольфеджіо як власного портфоліо здобувача	37				17	19
Тема 6. Робота над образністю та емоційністю голосу	37				17	19
Тема 7. Вокальне опанування характерних особливостей джазової гармонії	37				17	19
Тема 8. Мотивація та самостійна робота здобувача	41				43	25
Тема 9. Вдосконалення набутих навичок та пошуки свого імідж-стилю						
Всього годин	300				142	158

5. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми практичних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

8.Завдання для самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Автор – Н. Могилевська: В Києві осінь; Відірватись від землі; Відправила message; Вільний птах;	19
2	Плакала» KAZKA; «Без тебе» Океан Ельзи;	19
3	«Джеральдіна»; «Щоб не було» (Lyric Video); «Біля Тополі» (Cover Гурт Enej);	19
4	Stefania — Kalush Orchestra; «А на вулиці весна, так красиво» — Yoxden;	19
5	«St. Louis Blues”, “All of Me”, “Indiana”,	19
6	“Stella by Starlight”, “Autumn Leaves”, “The Night has a Thousand Eyes”,	19
7	My One and Only Love”, “Misty”, “Satin Doll”,	19
8	Summertime”, “How High the Moon”,	25
Всього :		158

9. Індивідуальні завдання

Тренувальна робота. Допомагає засвоєнню, закріпленню та розвитку вокальних навичок. Цей вид індивідуальної роботи самий поширений. До нього відносяться самі різноманітні вправи на вокально-технічні та художні завдання, які засвоєні під керівництвом викладача, тобто виспівування естрадних творів та вокалізів удома.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Фах / виконавство» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірка засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, екзамен наприкінці I семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою вокально-хорового мистецтва, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

«відмінно»:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

«дуже добре»:

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

«добре»

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності і помилки при виконанні завдань.

«задовільно»)

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

«достатньо»)

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

«незадовільно з можливістю повторного складання»

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»

- відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

- 16.1 Друковані та електронні матеріали (клавіри, ноти).
- 16.2 Робоча програма з дисципліни.
- 16.3 Силабус дисципліни.

13. Рекомендована література

Основна

1. Антонюк Валентина. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник. К. : ЗАТ "Віпол", 2007. 174 с.
2. Бокоч В. А. До проблеми методики навчання естрадного вокалу / В. А. Бокоч, Л. І. Кузьменко-Присяжна, Л. В. Остапенко. *Молодий вчений*. № 8(48). 2017. С. 31–34.
3. Ван Чень. Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец.: 13.00.02 Теорія та методика музичного навчання / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. К., 2017. 244 с.

4. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник. К. : НакккіМ, 2015. 356 с.
5. Гмиріна С. В. Постановка концертного номера як засіб фахової підготовки студента-вокаліста. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. 2017. № 2. С. 136–140.
6. Гнидь Б. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971–2001). К. : НМАУ, 2002. 96 с.
7. Горобець В. П. Проблемні аспекти вокального виконавства в естрадній та академічній манері. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 501–504.
8. Грищенко Ю. В. Розвиток професійної вокальної освіти в Україні (кінець ХІХ – початок ХХ століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец.: 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти / Національна акад. пед наук України, інст. пед. освіти і освіти дорослих. К., 2011.
9. Золотарьова О. І. Усі уроки музичного мистецтва. Харків : Основа, 2012. 254с.
10. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посіб. з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2010. 288 с.
11. Манько С. Б. Естрадна музика та мюзикл. *Культура та інформаційне суспільство ХХІ ст.* : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18-19 квіт. 2013 р. / Харків. держ акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2013. С.м176.
- 12.16. Манько С. Б. Жанрова модель мюзиклу. *Культура та інформаційне суспільство ХХІ ст.* : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 18 2014 р. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка та ін. Харків, 2014. С. 124–125.
13. Манько С. Б. Іноземний мюзикл: мовна проблема. *Мова в контексті культури і міжкультурної комунікації*: матеріали VIII наук.-практ. конф. 25–26 квіт. 2012 р. Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. 2012. С. 41–42.
14. Манько С. Б. Історія розвитку мюзиклу в першоджерелах та публікаціях. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті* : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків, 2014. №1. С. 43–46.
15. Манько С. Б. Мюзикл і рок-опера в українському соціокультурному просторі. *Культура України* : зб. наук. пр. / Харків. держ акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2012. Вип 39. С. 268–276.
16. Манько С. Б. Мюзикл та рок-опера в українській культурі ХХІ ст. *Х Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва* на тему: «Українська культура: виклики сьогодення» : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 31 травня – 1 червня 2012 р. / Нац. акад. кер. кад. культури і мистецтв ; за ред. С. М. Садовенко. К., 2012. С. 181–182.
17. Манько С. Б. Мюзикл та шоу-бізнес. *Молодь України в контексті міжкультурної комунікації* : матеріали ІХ всеукр. студ. наук.-практ. конф.

- 5 квіт. 2012 р. / Дніпропетровський ун-т ім. Альфреда Нобеля. Дніпропетровськ, 2012. С. 100–101.
18. Манько С. Б. Розвиток україномовних мюзиклів та рок-опер. *Молодь: освіта, наука, духовність* : матеріали ІХ всеукр. наук. конф. студ. і молодих вчених 4–5 квіт. 2012 р. К. : Ун-т «Україна», 2012. Ч. 2. С. 55–57.
 19. Манько С. Б. Специфіка артистичної діяльності в процесі репрезентації на вітчизняній сцені мюзиклу та рок-опери. *Аркадія*. 2012. № 3. (34) С. 55–59.
 20. Манько С. Б. Специфіка мюзиклу та підготовка естрадного співака. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали міжнар. наук. конф. 22–23 листоп. 2012 р. / Харків. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. Харків, 2012. С. 337–339.
 21. Манько С. Б. Сучасний музичний театр та підготовка виконавських кадрів. *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв* : зб. наук. пр. (Мистецтвознавство) / за ред. В. Я. Даниленка. Харків, 2012. №9. С. 161–164.
 22. Манько С. Б. Творчість С. Бедусєнка та сучасний музичний театр України. *Культура і сучасність*. 2012. №2. С. 140–144.
 23. Мельник М.М. Професійні якості режисера як фахівця сценічних мистецтв. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2012. № 2. С. 126–130.
 24. Мельник, М. М. Сольний концерт – популярна форма сучасної естради. *Наукові записки*. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2017. № 2 (Вип. 37). С. 153–159.
 25. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу : навчально-методичний комплекс (народний спів). К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 80 с.
 26. Мурзай Г. М. Методика викладання вокалу : навч.-метод. посіб. для магістрантів спец. «Музична педагогіка і виховання» / Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Луганськ : ЛНУ, 2010. 178 с.
 27. Овчарєнко Н. А. Навчально-методичний комплекс з курсу «Методика постановки голосу». Кривий Ріг, 2010. 36 с.
 28. Олена Коляденко – режисер-постановник номера Марії Яремчук на «Євробаченні–2014». UA Перший. (2014). Вилучено з <https://tv.suspilne.media/news/channel/55069>
 29. Откидач В. М. Складові творчості естрадного співака (частина перша) *Вісник ХДАДМ «Дизайн-освіта в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку та євроінтеграція»*. № 4. 2011. С. 204–208.
 30. Рось З. П. Особливості роботи з розвитку вокально-виконавської техніки естрадно-джазових співаків: навчальний посібник з методичними рекомендаціями. Івано-Франківськ : СІМІК, 2019. С. 66.
 31. Семенєнко І.В., Іванєнко М.В., Павлюкова Г.В. Концертний виступ в контексті виконавської діяльності вокаліста. *Молодий вчений* № 11 (51).

- листопад, 2017. Київський національний університет культури і мистецтв. С. 652–655.
32. Фоломєєва Н. Значення використання сучасних методичних засобів у процесі фахової підготовки вчителя музичного мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 4. С. 370–380.
 33. Фоломєєва Н. А. Значення кавер-версій в контексті виконавської інтерпретації сучасних вокальних творів у процесі фахової підготовки студентів у класі естрадного вокалу. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 170. С. 127–131.
 34. Фоломєєва Н. А. Фахова підготовка студентів до сценічно-виконавської діяльності в класі естрадного співу. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2017. Вип. 13. С. 93–98.
 35. Ханас О. (2021). Від Пономарьова до GoA: хто з виконавців представляв Україну на «Євробаченні». *Фокус*. URK: <https://focus.ua/uk/lifestyle/482844>
 36. Хлистун О. С. Режисура української пісенної естради: стратегії творчості. *Вісник КнукіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2015. вип. 33. С. 160–165.
 37. Хоменко А. Б. Коробка В. І., Крутько Н. В., Курсон В. М. Постановка голосу: навч.-метод. посібник для студентів вищих навчальних закладів і вчителів музики шкіл різного типу. Ніжин : НДУ імені М. Гоголя, 2011. С. 113.
 38. Цуркан Л. Історія вокального мистецтва України (програма для вокальних факультетів музичних вузів). Київ, 2002. 97 с.
 39. Шевченко Н. С. Синтез співацьких манер в українській музиці кінця ХХ – початку ХХІ століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / Одес. нац. муз. акад. імені А. В. Нежданової. Одеса, 2015. 16 с.
 40. Шкуляр О. Д. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія, у 2 ч. Ч. 1 / О. Д. Шкуляр, та ін. Івано-Франківськ : ПНУ імені В. Стефаника, 2010. 351 с.

Додаткові джерела

1. Музична естрада: Словник / Укладач В. М. Откидач. Харків: Видавець І. В. Якубенко, 2004. 445с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет ресурси, відеозаписи тощо. Повнотекстові електронні бібліотеки
1. Харківська державна академія культури: <http://c.ac.kharkov.ua>;
2. Національна бібліотека України В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>;
3. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка: <http://www.korolenko.kharkov.com>;
4. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org>.